

Струка (назив):	ПОЉОПРИВРЕДА И ПРЕРАДА ХРАНЕ		
Занимање (назив):	Ветеринарски техничар		
Предмет (назив):	СТОЧАРСТВО СА ИСХРАНОМ		
Опис (предмета):	Стручно-теоријски предмет		
Модул (наслов):	ОПШТЕ СТОЧАРСТВО		
Датум:	2021. година	Шифра:	Редни број: 03
Сврха			
Стицање знања о поријеклу, физиолошким, морфолошким и биолошким особинама домаћих животиња, те основама генетике, селекције и метода одгајивања домаћих животиња. Сечена знања ће користити за правилно поступање у одгајивању домаћих животиња, као и одабир одговарајуће расе за одређено подручје.			
Специјални захтјеви / Предуслови			
Познавање градива из предмета: - Анатомија и физиологија (модул 01 и 02) - Сточарство са исхраном (модул 01 и 02) - Биологија (модул 02)			
Циљеви			
Овај модул има циљеве да: - Схватање значаја гајења домаћих животиња - Упознавање постанка и поријекла домаћих животиња - Усвајање стручних појмова у зоотехници - Упознавање биолошких особина домаћих животиња - Схватање значаја процјене конституције домаћих животиња - Разумијевање начина наслеђивања особина домаћих животиња - Усвајање знања о особинама полног циклуса код домаћих животиња - Разумијевање значаја селекције за унапређење сточарске производње			
Теме			
1. Поријекло домаћих животиња 2. Биолошке особине домаћих животиња 3. Физиолошке и морфолошке особине домаћих животиња 4. Основи генетике и полног циклуса 5. Селекција			
	Исходи учења		
	Знања	Вјештине	Личне компетенције
	Ученик је способан да:		
			Смјернице за наставнике

1. Поријекло домаћих животиња	- дефинише појам домаће животиње; - објасни поријекло домаћих животиња; - дефинише појмове који се користе у зоотехници.	- уочи промјене које су настале у току процеса доместикације; - препозна разлике између примитивних, прелазних и племенитих раса.	- укаже на промјенљивост орга-низма животиње под утицајем процеса доместикације; - објасни произвођачима разлике између примитивних, прелазних и племенитих раса; - примјети појаву дегенерација на организму животиња;	Наставник ће: - презентовати ученицима теорије о поријеклу домаћих животиња и промјене које су настале одомаћивањем; - објаснити ученицима значење појмова који се користе у зоотехници; - користити видео записе и фотографије различи-тих врста и раса домаћих и дивњих животиња.
2. Биолошке особине домаћих животиња	- наброји опште биолошке особине домаћих животиња; - објасни појам мутације и модификације; - објасни утицај фактора спољашње средине на организам домаћих животиња.	- уочи дегенеративне промјене на организ-му животиње; - препозна појаву од рођења код домаћих животиња.	- укаже на појаву закржљавања код животиња; - укаже на дјеловање фактора спољашње средине на формирање организма животиње; - разликује припадност конституцијском типу појединих раса и грла домаћих животиња;	Наставник ће: - објаснити ученицима значење појма биолошких особина домаћих животиња; - ученике подијелити у групе и дати им задатак да свака група обради по једну биолошку особину домаћих животиња; - користити фотографије дегенерација, одрођења и закржљавања код појединих врста животиња.
3. Физиолошке и морфолошке особине домаћих животиња	- наброји опште физиолошке особине домаћих животиња; - дефинише појмове конституција, кондиција, темперамент и ђуд; - наброји типове конституције, кондиције; - наброји прибор за узимање мјера на жи-вотињи.	- уочи разлике између појединих типова конституције; - препозна особине одређеног типа кондиције; - користи правилно прибор за узимање мјера на животињи.	- укаже на конституцијске грешке услијед неправилних поступака власника грла; - препозна припадност грла одређеном типу кондиције; - укаже на поступке човјека при испољавању различитог облика темперамента и ђуди код домаћих животиња; - испољава способност самосталног руковања прибором за узимање мјера на животињи;	Наставник ће: - објаснити ученицима значење појмова конституција, кондиција, темперамент и ђуд; - објаснити ученицима значење појма морфолошких особина домаћих животиња; - презентовати ученицима начин и мјере које се најчешће узимају на тијелу животиње; - ученике подијелити у групе и дати задатак свакој групи да обради по један тип конституције и кондиције; - показати ученицима прибор који се користи за узимање мјера на тијелу животиње;

			- укаже на дјеловање фактора спољашње средине при наслјеђивању квантитативних особина домаћих животиња; - препоручи правовремено сјемењавање домаћих животиња; - разликује дужину трајања бременитости код појединих врста домаћих животиња; - укаже на значај правилног провођења селекције; - препоручи методу обиљежавања животиња; - укаже на значај правилног вођења матичног књиговодства; - препоручи адекватне методе одгајивања домаћих животиња у одређеном подручју; - испољава особине савјесног и одговорног приступа самосталном раду, као и раду у групи.	- користити видео записе узимања мјера на тијелу домаћих животиња.
4. Основи генетике и полни циклус	- дефинише појам ген, геном, генотип и фенотип; - објасни начин наслјеђивања пола код домаћих животиња; - објасни значење појма херитабилитет; - објасни појам полни циклус; - познаје дужину трајања бременитости код животиња; - наброји методе природног парења домаћих животиња; - објасни поступак осјемењавања.	- уочи разлике у наслјеђивању пола код сисара и птица; - препозна разлике између квалитативних и квантитативних особина у наслјеђивању; - препознаје симптоме испољавања полног жара (еструса) код животиња; - препозна прибор за осјемењавање.	- укаже на дјеловање фактора спољашње средине при наслјеђивању квантитативних особина домаћих животиња; - препоручи правовремено сјемењавање домаћих животиња; - разликује дужину трајања бременитости код појединих врста домаћих животиња; - укаже на значај правилног провођења селекције; - препоручи методу обиљежавања животиња; - укаже на значај правилног вођења матичног књиговодства; - препоручи адекватне методе одгајивања домаћих животиња у одређеном подручју; - испољава особине савјесног и одговорног приступа самосталном раду, као и раду у групи.	- користити видео записе узимања мјера на тијелу домаћих животиња. Наставник ће: - објаснити ученицима појмове у генетици и значење тих појмова; - презентовати начине наслјеђивања пола и квалитативних особина; - објаснити начин наслјеђивања квантитативних особина код домаћих животиња; - објаснити значење појма полни циклус, еструс, моноестричне, диестричне и полиестричне домаће животиње; - ученике подијелити у групе и дати задатака да свака група обради карактеристике полног циклуса код одређених врста домаћих животиња; - користити видео записе и фотографије парења и осјемењавања домаћих животиња.
5. Селекција	- дефинише појам селекција у зоотехници; - наброји методе обиљежавања домаћих животиња; - објасни поједине методе обиљежавања домаћих животиња; - наброји најзначајније матичне књиге; - наброји методе одгајивања животиња; - опише поједине методе одгајивања домаћих животиња.	- уочи значај провођења селекције у сточарској производњи; - познаје прибор за обиљежавање животиња; - разликује поједине матичне књиге; - познаје начин вођења матичних књига у сточарству; - уочава разлике између појединих метода одгајивања.	- укаже на дјеловање фактора спољашње средине при наслјеђивању квантитативних особина домаћих животиња; - препоручи правовремено сјемењавање домаћих животиња; - разликује дужину трајања бременитости код појединих врста домаћих животиња; - укаже на значај правилног провођења селекције; - препоручи методу обиљежавања животиња; - укаже на значај правилног вођења матичног књиговодства; - препоручи адекватне методе одгајивања домаћих животиња у одређеном подручју; - испољава особине савјесног и одговорног приступа самосталном раду, као и раду у групи.	- користити видео записе узимања мјера на тијелу домаћих животиња. Наставник ће: - објаснити ученицима значај и начине провођења селекције у сточарству; - ученике подијелити у групе и свакој групи дати да обради по један начин обиљежавања и одређене методе одгајивања домаћих животиња; - показати ученицима прибор за обиљежавање домаћих животиња и матичне књиге које се користе у сточарству; - користити видео записе обиљежавања домаћих животиња.
Интеграција				
- Практична настава				

Извори	
-	Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске
-	Друга стручна и теоријска литература
-	Готови припремљени цртежи, слике и видео материјали
-	Презентације
Оцјењивање	
Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.	

Струка (назив):		ПОЉОПРИВРЕДА И ПРЕРАДА ХРАНЕ		
Занимање (назив):		Ветеринарски техничар		
Предмет (назив):		СТОЧАРСТВО СА ИСХРАНОМ		
Опис (предмета):		Стручно-теоријски предмет		
Модул (наслов):		Општа ихсрана домаћих животиња		
Датум:	2021. година	Шифра:	Редни број:	04
Сврха				
СТИцање основних знања о хранљивим материјама, хранљивој вриједности хранива и сточним хранивима. Стечена знања ће користити приликом састављања оброка за домаће животиње и повећање производних особина.				
Специјални захтјеви / Предуслови				
Познавање градива из предмета: - Анатомија и физиологија (модул 01 и 02) - Сточарство са исхраном (модул 01, 02 и 03)				
Циљеви				
- Упознавање састава животињског организма и биљака и њихових производа - Схватање функције хранљивих материја - Разумијевање метода испитивања сварљивости - Разликовање појмова потенцијалне и продуктивне вриједности хранива - Усвајање појмова и подјеле сточних хранива - Разумијевање појма оброк и начина састављања оброка				
Теме				
1. Увод у исхрану 2. Хранљиве материје 3. Хранљива вриједност хранива 4. Сточна хранива 5. Оброк				
Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
1. Увод у исхрану	- објасни састав животињског организма; - објасни састав биљака и производа од биљака.	- уочи разлику у градивним и структурним материјама у животињском организму и биљкама.	- распознаје које су градивне, а које резервне материје у животињском организму и биљкама; - укаже на значај воде у гајењу домаћих	Наставник ће: - презентовати ученицима састав животињског организма и биљака и њихових производа; - објаснити ученицима које су градивне, а које резервне материје у

			животиња; - разликује које су есенцијалне аминокиселине у исхрани домаћих животиња;	животињском организму, а које у биљкама; - користити графофолије са скицама састава животињског организма и биљака.
2. Хранљиве материје	- објасни улогу воде у организму домаћих животиња; - објасни улогу масти, угљених хидрата и протеина; - наброји есенцијалне масне киселине; - наброји есенцијалне аминокиселине; - наброји хидросолу-билне и липосолубилне витамине; - опише улогу витамина; - наброји макроелементе и микроелемен-те; - опише улогу минералних материја; - наброји стимулативне материје.	- уочи улогу и значај воде у организму животиња; - препозна разлику између есенцијалних и неесенцијалних аминокиселина; - разумије начин претварања угљених хидрата у масти у тијелу животиње; - разумије улогу целулозе и БЕМ-а у тијелу животиња; - препозна недостатак појединих витамина у исхрани животиња; - препозна недостатак појединих минерала у исхрани животиња; - уочи негативне стране употребе појединих стимулативних материја у исхрани животиња.	- предложи хранива која садрже есенцијалне масне киселине; - укаже на значај угљених хидрата у квалитету производа од домаћих животиња; - примјети симптоме недостат-ка одређених витамина у исхрани домаћих животиња; - распознаје симптоме дефицита одређених минералних материја у исхрани животиња; - укаже на значај присуства микроелемената у оброку домаћих животиња; - укаже на штетност појединих стимулативних материја по здравље домаћих животиња и људи (антибиотици, хормони);	Наставник ће: - објаснити ученицима улогу воде, угљених хидрата, протеина, масти, витамина и минерала; - користити рад у групама приликом обраде витамина и минерала; - приказати слике недостатка пјединих витамина у исхрани домаћих животиња; - показати слике са симптомима недостатка појединих минералних материја у исхрани домаћих животиња; - објаснити ученицима штетне посљедице употребе појединих стимулативних материја у исхрани домаћих животиња.
3. Хранљива вриједност хранива	- опише методе испитивања сварљивости; - објасни мјерење биланса материја у организму животиња; - наброји мјере потенцијалне и продуктивне вриједности	- разликује поступак испитивања хранљиве вриједности хранива директном и индиректном методом; - уочи разлику између билансних мјерења и испитивања сварљивости;	- препоручи поступак испити-вања сварљивости хранива; - распознаје значај билансних мјерења воде, азота, угљеника и енергије; - укаже на енергетску	Наставник ће: - објаснити ученицима разлику између потенцијалне и продуктивне вриједности хранива; - користити групни рад приликом обраде метода испитивања сварљивости; - користити слике приликом обраде испитивања сварљивости и билансних мјерења;

	хранива; - опише потенцијалну вриједност хранива; - објасни продуктивну вриједност хранива.	- разликује потенцијалне од продуктивних мјера хранљиве вриједности хранива; - изведе претварање појединих продуктивних мјера из једних у друге.	вриједност хранива, као мјеру и раз-личите губитке енергије из организма; - препоручи начин и најповољније вријеме искориштавања пашњака; - одреди најповољније вријеме кошења ливада; - предложи најбољи начин лагеровања сијена; - укаже на најповољније врије-ме и начин припреме силаже; - одреди квалитет спемљене си-лаже на основу органолептичких својстава; - предложи начин припреме и лагеровања сјенаже; - укаже на начин производње дехидрираних хранива и брашна од биљака; - предложи одређена анимална и минерална хранива као додатак главном оброку; - предложи хранива за састав основног obroka домаћих животиња; - препоручи хранива за састав једноставне концентратне смјеше; - савјесно и одговорно приступа обављању сваког рада.	- објаснити ученицима појам и нивое енергије у исхрани домаћих животиња; - користити шеме различитих нивоа енергије и начина губитка енергије из организма животиње; - објаснити ученицима шта су уздржне, а шта продуктивне потребе животиње.
4. Сточна хранива	- дефинише појам крмива; - наведе класификацију сточних хранива; - наброји концентрована и кабаста крмива; - објасни процес припреме сијена; - објасни процес припреме силаже и сјенаже.	- уочи разлику између кабастих и концентрованих крмива; - разумије поступке и фазе у процесу припреме силаже; - разликује поступке у припреми сијена од поступака у припреми сјенаже; - разумије улогу минералних и анималних крмива у исхрани животиња.	Наставник ће: - објаснити ученицима појам „сточно крмиво“ и њихову подјелу; - приликом обраде сваке групе сточних хранива ученике подијелити у групе и свакој групи дати задатак да обради поједина крмива; - приказати ученицима слике рзличитих сточних крмива; - користити видео записе припреме сијена, сјенаже, силаже, дехидрираних сточних крмива.	
5. Оброк	- дефинише појам obroka; - објасни начин састављања obroka; - објасни начин састављања једноставне концентратне смјеше.	- уочи карактеристике квалитетног obroka; - разумије поступак састављања obroka за домаће животиње; - прикаже начин састављања једноставне концентратне смјеше методом „Пирсонов квадрат“.	Наставник ће: - објаснити ученицима појам „obroka“ и поступак у састављању obroka за домаће животиње; - приказати шему састављања једноставне концентратне смјеше методом „Пирсонов квадрат“; - ученицима дати задатак да свако од њих састави једноставну концентратну смјешу за одређену врсту и категорију домаћих животиња методом „Пирсонов квадрат"	

Интеграција
- Анатомија и физиологија (модул 03 и 04)   - Практична настава
Извори
- Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске   - Друга стручна и теоријска литература   - Готови припремљени цртежи, слике и видео материјали   - Презентације
Оцјењивање
Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.